



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 469/2012-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť T. V., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. U., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 2, čl. 21 ods. 1, čl. 21 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa „*čl. 47 Charty základných práv EÚ*“ uznesením Okresnej prokuratúry Michalovce sp. zn. Pv 594/2012 z 20. júla 2012 a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo 6. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. augusta 2012 doručená sťažnosť T. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 2, čl. 21 ods. 1, čl. 21 ods. 2 a čl. 46 ods.

1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa „čl. 47 Charty základných práv EÚ“ (ďalej len „charta“) uznesením Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. Pv 594/2012 z 20. júla 2012 a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo 6. augusta 2012. Sťažnosť bola doplnená podaniami sťažovateľa doručenými ústavnému súdu 24. a 30. augusta 2012 a 6. septembra 2012.

Z obsahu sťažnosti, jej doplnení a príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo na základe uznesenia ČVS: KÚFS-91/5008-V-2012 z 19. júla 2012 vznesené obvinenie vyšetrovateľom Kriminálneho úradu finančnej správy Košice (ďalej len „vyšetrovateľ“) zo zločinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 279 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje skutkový stav veci pred jeho zadržaním na pozemku, vlastníčkou ktorého bola M. K., r. V, Česká republika. Namieta, že „*colníci Kriminálneho úradu finančnej správy v súčinnosti s colníkmi Jednotky služobných zákrokov... dňa 18. 07. 2012 o 10.20 hod. vykonali kontrolu pozemku a objektov nachádzajúcich sa v ňom*“, pričom zistili, že sťažovateľ a ešte iná osoba „*v odstavenom nákladnom motorovom vozidle továrenskej zn... s návesom..., prechovávali v špeciálne vybudovanom úkryte predmetného návesu... cigarety... v celkovom množstve 13 100 kartónov t. j. 2.620.000 ks, všetky bez označenia platnou slovenskou kontrolnou známkou, ktoré boli nezákonne prepravené neznámymi osobami z územia Ukrajiny na územie Slovenskej republiky, cez vybudovaný podzemný koľajový tunel ústiaci na uvedenom pozemku...*“.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že pracovníci týchto orgánov prekročili svoju právomoc vstúpiť na súkromný pozemok, čím došlo aj „*k nezákonnému a neústavnému trestnému stíhaniu Uznesením Okresnej prokuratúry Michalovce sp. zn. Pv 594/2012 zo dňa 20. 07. 2012, ale aj k neústavnému a nezákonnému pozbaveniu osobnej*

slobody a vzatiu do väzby Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Tpo 42/2012 zo dňa 06. 08. 2012, preto je urýchlený a dôvodný zásah Ústavného súdu SR potrebný...

Moja sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia ČVS: KÚFS-91/5008-V-2012 zo dňa 19. 07. 2012 bola Uznesením Okresnej prokuratúry Pv 594/2012 zo dňa 20. 07. 2012 zamietnutá ako nedôvodná...

Podľa zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivého zo dňa 18. 07. 2012 bol som sťažovateľ obmedzený na osobnej slobode dňa 18. 07. 2012 o 10.30 hod.

Následne Sťažovateľ bol som na základe uznesenia Okresného súdu Michalovce sp. zn. 0 Tp/30/2012 zo dňa 20. 07. 2012 v spojení s Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Tpo 42/2012 zo dňa 06. 08. 2012 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por...

Kriminálny úrad finančnej správy a Jednotka služobných zákrokov KÚFS vykonali tzv. kontrolu prekročením svojich zákonom taxatívne vymedzených právomocí uvedených v § 5 Zák. č. 333/2011 Z. z., ďalej vykonávali svoje právomoci v rozpore s § 100, § 2 ods. 1, 2 Tr. por. a tým aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a bez predchádzajúceho písomného a odôvodneného príkazu sudcu pre prípravné konanie na vykonanie domovej prehliadky neoprávnene vstúpili do obydľia vo vlastníctve občana... dňa 18. 07. 2012 o 10.20 hod. a vykonali kontrolu (podľa uznesenia o vznesení obvinenia) resp. vykonali tzv. represívno-bezpečnostnú akciu na základe úradného záznamu a po nezákonnom získaní dôkazov následne pristúpili o 17.00 hod k vykonaniu prehliadky iných priestorov alebo pozemkov podľa § 101 Tr. por.

K neprípustnosti nezákonných dôkazov a ich právnym následkom:

Nepoužiteľnosť, neúčinnosť alebo neprípustnosť dôkazu je vlastne procesným dôsledkom porušenia právnych noriem o dokazovaní v trestnom konaní z hľadiska takzvaného dôkazného významu vadne získaného a vykonaného dôkazu.

Absolútne neúčinný dôkaz je ten, ktorý trpí podstatnou vadou, ktorá sa nedá odstrániť. K takémuto dôkazu nemožno prihliadať, nemožno ho použiť v trestnom konaní za žiadnych okolností s výnimkou uvedenou v § 119 ods. 4. Absolútna neúčinnosť dôkazu je automatickým dôsledkom porušenia predpisov o dokazovaní a orgány činné v trestnom konaní musia k nej prihliadnuť z úradnej povinnosti. Naproti tomu relatívne neúčinný dôkaz

je ten, ktorý síce trpí podstatnou vadou, táto je však odstrániteľná. Nesmie sa však k nemu prihliadať, pokiaľ táto podstatná vada nie je odstránená...

Vyššie uvedeným neústavným postupom Okresnej prokuratúry Michalovce neboli odstránené porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa, ani neústavný postup KUFŠ pred začatím trestného stíhania a pred vznesením obvinenia a ani po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia...

Celé konanie k dnešnému dňu odo dňa 18. 07. 2012 od 10.20 hod. je konaním v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a v rozpore s § 2 ods. 1, 2 Tr. por. a trpí neodstrániteľnými vadami a je postavené na dôkazoch získaných neústavným a nezákonným spôsobom za súčasného závažného porušenia základných práv a ľudskej slobody sťažovateľa. Preukazovanie údajnej viny obvinenému sa začalo v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy, v rozpore so zásadou prezumpcie nevinoty a v rozpore s ust. § 199 ods. 1, § 206 ods. 1 § 2 ods. 1 Tr. por. Podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru Každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Tým že samotným začatím konania došlo k porušeniu viacerých ustanovení viacerých zákonov a najmä zásady zákonnosti trestného konania (§ 2 ods. 1 Tr. por.) došlo k porušeniu ďalších zásad trestného konania, ktoré napĺňajú obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 47 Charty základných práv EÚ a napĺňajú obsah princípu spravodlivého procesu a to zásady prezumpcie nevinoty, zásady zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností, zásady oficiality, obžalovacej zásady etc...

Krajský súd v Košiciach sa v sťažnostnom konaní pri rozhodovaní o väzbe nevysporiadal so skutočnosťami či boli dodržané ústavno-procesné princípy obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa v procesnom postavení podozrivého, ďalej obvineného a či boli dodržané ústavno-procesné princípy vzatia sťažovateľa do väzby. Rovnako sa nevysporiadal s porušením základných ľudských práv a slobôd najmä s porušením práva na osobnú slobodu a svojim Uznesením sp. zn. 8 Tpo 42/2012 zo dňa 06. 08. 2012 porušil moje základné právo na osobnú slobodu a právo na pozbavenie osobnej slobody a právo na vzatie do väzby zákonným spôsobom...

Krajský súd sa nevysporiadal so skutočnosťami porušenia základných ľudských práv a slobôd, ktoré som uvádzal vo svojich podaniach zo dňa 01. 08. a zo dňa 05. 2012 v rámci

odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie o mojom vzatí do väzby. Zaoberal sa len existenciou dôvodov väzby uvedených § 71 ods. 1 Tr. por.

Krajský súd sťažnosťou napádaným Uznesením sp. zn. 8 Tpo 42/2012 neodstránil porušenie môjho práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru, nevzhliadal nezákonnosť zadržania sťažovateľa ako podozrivého a nezákonnosť môjho vzatia do väzby a nezákonnosť jej ďalšieho trvania, ktorá je daná od momentu obmedzenia osobnej slobody dňa 18. 07. 2012 o 10.30 hod. pri tzv. výkone kontroly, svojim rozhodnutím nenapravil nezákonné uznesenie sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Michalovce dňa 20. 07. 2012 č. k. 0Tp/30/2012 o mojom vzatí do väzby...

Okresná prokuratúra Michalovce v Uznesení sp. zn. Pv 594/2012 zo dňa 20. 07. 2012 sa vo svojom rozhodnutí opomenula vysporiadať s porušením základných práv a slobôd sťažovateľa a svoje rozhodnutie postavila na neústavnom a nezákonnom uznesení vyšetrovateľa podľa § 206 ods. 1 Tr. por. je postavené neústavné a nezákonné uznesenie sudcu pre prípravné konania na základe ktorého som bol vzatý do väzby, pretože uznesenie o vznesení obvinenia bolo postavené na dôkazoch získaných nie ústavným (v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR) a nie zákonným spôsobom za súčasného prekročenia taxatívne vymedzených právomoci colníkov KÚFS (v rozpore s § 5, § 8 ods. 1 Zák. č. 333/2011 Z. z. v rozpore s ust. § 101 Tr. por.) a teda na neprípustných dôkazoch v trestnom konaní získaných nezákonným spôsobom a následne neprípustných nielen pre vznesenie obvinenia, ale aj pre ďalšie pokračovanie v prípravnom trestnom konaní a následne nepoužiteľných aj pre podanie obžaloby so súčasným porušením základných práv a ľudských slobôd.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že „... postupom a Uznesením Okresnej prokuratúry Michalovce sp. zn. Pv 594/2012 zo dňa 20. 07. 2012 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa:

1. Právo na nedotknuteľnosť osoby sťažovateľa a jeho súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy...

2. Právo nebyť mučený ani vystavený krutému zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy...

3. Právo na nedotknuteľnosť obydľia podľa čl. 21 ods. 1 Ústavy...

4. Právo na prípustnosť domovej prehliadky len v súvislosti s trestným konaním a len na základe písomného a odôvodneného príkazu sudcu podľa čl. 21 ods. 2 Ústavy...

5. Právo nebyť trestne stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy

6. Právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

7. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

8. Uznesenie Okresnej prokuratúry v Michalovciach sp. zn. Pv 594/2012 zo dňa 20. 07. 2012 sa zrušuje a Okresnej prokuratúre v Michalovciach sa prikazuje, aby znovu vo veci konala a rozhodla.

a postupom a Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo dňa 06. 08. 2012 boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa:

1. Právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru

2. Právo nebyť pozbavený osobnej slobody a vzatý do väzby inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon podľa čl. 17 ods. 2, 5 ústavy

3. Právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

4. Právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru a čl. 47 Charty

5. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Uznesenie Krajského súdu sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo dňa 06. 08. 2012 sa zrušuje a Krajskému súdu v Košiciach sa prikazuje, aby T. V. neodkladne prepustil z väzby na slobodu.

Kancelárii Ústavného súdu... ukladá uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 247,06 €... na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 2, čl. 21 ods. 1, čl. 21 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa „čl. 47 Charty“ uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 594/2012 z 20. júla 2012, základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo 6. augusta 2012.

1. K namietanému postupu a uzneseniu okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 594/2012 z 20. júla 2012

Ústavný súd pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie už uvedených práv uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. Pv 594/2012 z 20. júla 2012, vychádzal z princípu subsidiarity svojho konania o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd, v dôsledku ktorého je o nich oprávnený konať len vtedy, keď sťažovatelia nemajú k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy pred iným orgánom

štátu. Ústavný súd už predtým rozhodol, že nemá právomoc konať o návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby na vyslovenie porušenia jej základných práv, ak im poskytuje ochranu právny poriadok použitím opravného alebo iného právneho prostriedku pred iným orgánom verejnej moci (obdobne napr. I. ÚS 1/97, II. ÚS 250/03, III. ÚS 51/07).

Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Ústavný súd zo sťažnosti a jej príloh zistil, že predmetným uznesením okresná prokuratúra zamietla sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú, proti uzneseniu vyšetrovateľa z 19. júla 2012, ktorým mu bolo vznesené obvinenie zo zločinu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 279 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ na okresnej prokuratúre 19. augusta 2012 „*podnet dozorujúcemu prokurátorovi na odstránenie protiprávneho a nezákonného stavu...*“.

Okrem toho podal sťažovateľ na Krajskej prokuratúre v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) 1. augusta 2012 „návrh na vydanie príkazu na prepustenie z väzby a zastavenie trestného stíhania...“ a doplnenie tohto návrhu podaním z 5. augusta 2012.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podnet možno podať ktorejkoľvek prokuratúre...

Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerpal iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje. Sťažovateľ v sťažnosti síce uvádza, že podal podnet dozorujúcemu prokurátorovi okresnej prokuratúry 19. augusta 2012 a tiež predtým 1. a 5. augusta 2012 návrhy krajskej prokuratúry, ale z obsahu sťažnosti však nevyplýva, že by v tejto veci o tomto podnete alebo jeho návrhu bolo už orgánmi prokuratúry rozhodnuté.

Ústavný súd k tomu obdobne poznamenáva, že ak by sťažovateľ nebol spokojný s vybavením podnetu, môže v budúcnosti v zmysle § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre ešte žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu mal možnosť využiť iný právny prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, v danom prípade podnet prípadne opakovaný podnet prokurátorovi, resp. nadriadenému prokurátorovi, preto jeho

sťažnosť v časti namietajúcej postup a uznesenie okresnej prokuratúry odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd nad rámec k tomu konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa smeruje proti postupu a rozhodnutiu orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného (trestného) konania, keď o odôvodnenosti, a teda zákonnosti a ústavnosti trestného stíhania sťažovateľa meritórne zatiaľ príslušný všeobecný súd nerozhodoval. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietať porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku údajného nezákonného postupu vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry v predmetnej trestnej veci. Je nutné skonštatovať, že vyšetrovanie v predmetnej trestnej veci nie je skončené a postavenie sťažovateľa ako strany trestného konania mu už v rámci prípravného konania dáva postavenie a tomu korešpondujúcu plnú potenciú aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností kladených mu za vinu. Tak ako súd prvého stupňa, ktorý bude oprávnený konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa po skončení prípravného konania, aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v právomoci ktorých je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa v tomto štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05 alebo III. ÚS 109/05).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno sťažnosťou

podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' porušenia ústavou chránených základných práv a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené.

Pokiaľ nebude trestné stíhanie voči sťažovateľovi zastavené a bude podaná na neho obžaloba, bude v právomoci príslušného všeobecného súdu poskytnúť mu ochranu. To zároveň vylučuje právomoc ústavného súdu (obdobne I. ÚS 69/07).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva, ako aj v rámci prípravného trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na ochranu v sťažnosti označených práv, ktoré mali byť porušené namietanými uzneseniami, a preto ústavný súd mohol odmietnuť jeho sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci (obdobne napr. III. ÚS 97/06, III. ÚS 178/08, I. ÚS 47/2010).

2. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo 6. augusta 2012, ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

V tejto časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo/42/2012 zo 6. augusta 2012. Uvedeným

rozhodnutím krajský súd na neverejnom zasadnutí zrušil uznesenie Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 30/2012 z 20. júla 2007, na základe ktorého bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, súčasne však vzal sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba u sťažovateľa začala plynúť 18. júla 2012 o 10.30 h.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

...

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

A. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. v uznesení o prijatí sťažnosti sp. zn. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 51/09 a sp. zn. II. ÚS 275/2010) poukazuje na to, že čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru obsahujú nielen jej základné hmotné, ale aj procesné atribúty práva na osobnú slobodu, t. j. vrátane práva na spravodlivé súdne konanie pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe sú aplikovateľné tieto špeciálne ustanovenia o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenia obsiahnuté v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci De Wilde et. al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76) a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného dôvodu je sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní o väzbe zjavne neopodstatnená (obdobne napr. IV. ÚS 392/08).

B. Ústavný súd ďalej preskúmaval sťažnosť sťažovateľa v rozsahu namietaného porušenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto

nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Ústavný súd pri uplatnení svojej právomoci vychádza z názoru, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň

by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05).

Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

Taktiež skutkové zistenia zakladajúce dôvodnú obavu v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako aj ich posúdenie sú uvedené v odôvodneniach rozhodnutí sudcu pre prípravné konanie okresného súdu a krajského súdu spôsobom, ktorý sa nedá označiť ako vnútorne rozporný alebo odporujúci požiadavkám Trestného poriadku na odôvodnenie uznesení.

Ústavný súd po preskúmaní uvedených uznesení krajského súdu (ale i okresného súdu) dospel k záveru, že existenciu zákonného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku všeobecné súdy riadne odôvodnili vychádzajúc z konkrétnych faktov, pričom ich právne závery neodporujú zásadám právnej a formálnej logiky a nevykazujú znaky zjavnej jednostrannosti, arbitrárnosti a svojvôle. Podľa nich existuje tento dôvod väzby „s poukázaním na vyhotovený tunel v dĺžke 700 až 800 m z územia Ukrajiny na územie Slovenskej republiky, ktorý je prispôsobený na prevážania zahraničných neokolkovaných cigariet a prerobený kamión na prevážanie zahraničných cigariet z územia Ukrajiny na územie Slovenskej republiky, zo skutočností ktorých vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinení už v minulosti páchali predmetnú rozsiahlu trestnú činnosť a v tejto by mohli pokračovať pri ich prepustení z väzby na slobodu a v tejto súvislosti súd navyše poukazuje na odpis registra trestov u obv. T. V., ktorý už bol v minulosti súdne trestaný naposledy rozsudkom OS Trnava z 18.10. 2007 k trestu odňatia slobody v trvaní 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov, aj tieto skutočnosti svedčia o jeho sklone ku páchaniu trestnej činnosti“.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh bolo teda ústavnému súdu zrejmé, že výrok sťažovateľom napádaného uznesenia krajského súdu, ktorý sa stotožnil v časti týkajúcej sa existencie zákonného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s názorom okresného súdu (na druhej strane v časti, v ktorej konštatoval aj dôvod väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, zrušil rozhodnutie okresného súdu), je náležite odôvodnený a v podstatnom rozsahu reaguje na jeho argumentáciu (i keď nie na všetky jeho rozsiahle námietky) obsiahnutú v odôvodnení sťažnosti jeho obhajcom z 1. a 5. augusta 2012.

Ústavný súd po preskúmaní veci je toho názoru, že krajský súd posúdil správne dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto v súčasnosti nemá žiadny dôvod zasahovať do rozhodnutia krajského súdu.

Z uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu je tiež zrejmé, aké podstatné skutočnosti uznali všeobecné súdy za základ svojich rozhodnutí. Ústavný súd

nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom, žiadny taký podstatný dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli reálne spochybníť právne závery krajského súdu a okresného súdu, a preto na základe horeuvedených skutočností sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. I. ÚS 354/2010, III. ÚS 1/2011 a III. ÚS 266/2011).

Vzhľadom na uvedené už nebolo potrebné osobitne sa zaoberať ani namietaným porušením čl. 13 dohovoru a charty, ktorá v namietanom konaní je neaplikovateľná, ako ani ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2012